

Adviesnota aan algemeen bestuur

Registratienummer : 06I002437

Barcode:

Sector en afdeling: W&W/P&P

Datum behandeling: 6 december 2006

Agendapunt: 19

Onderwerp: Aanvraag UVK gebiedsgericht ontwikkelingsproject Bovenmark

Bijlagen:

1. Gebiedskaart met aanduiding doelrealisaties
2. Toetsingslijst
3. Investeringsbesluit

Ter inzage: --

Aan algemeen bestuur

Inleiding

Het projectgebied "de Bovenmark" ligt pal ten zuiden van Breda en omvat het (Nederlands deel van het) stroomgebied van de Hazeldonkse Beek/Galderse Beek, Kerzelsche Beek, Leijloop-Goorloop (grenswaterloop) en het beekdal van de Bovenmark. De omvang is ruim 4.000 ha; het is een vrij afwaterend gebied.

In het kader van het "Bestuursprogramma 2005-2008" is de Bovenmark, vanwege de vele water- en natuurdoelstellingen een belangrijk gebied. Hierbij gaat het om verdrogingsbestrijding (onder andere natte natuurparels, Cork fase 2), waterberging, beekherstel (incl. viswater), vlakvormige waternatuur (vennen en oude meanders) en EVZ's (zie ook bijlage 1, Gebiedskaart).

In het "IP 2007-2011" is op basis van de te realiseren doelstellingen en kentallen een totaal investeringsbedrag opgenomen van € 8.342.500,= Met deze aanvraag wordt dus een deel –nodig voor de uitvoering in de periode t/m 2008- van het benodigde uitvoeringskrediet aangevraagd. Voor uitvoering van de activiteiten ná 2008 zal in een later stadium een uitvoeringskrediet aangevraagd worden.

Het project omvat de onderstaande activiteiten:

- inrichting beekdal Bovenmark (IP nr 6748)
- inrichting Hazeldonkse Beek/Galderse Beek (IP nr 6749)
- inrichting Leyloop/Goorloop (IP nr 6755)
- Toekomstvisie Kerselsche Beek (IP nr 6756)
- Mastbos/Overaa, verdrogingsbestrijding en venherstel (IP nr 166)

Met deze UVK-aanvraag worden in de periode t/m 2008 de volgende doelrealisaties nagestreefd. Tussen haakjes zijn cursief de uiteindelijke doelrealisaties (in 2016) vermeld (het betreft afgeronde getallen):

- Aanleg EVZ: 3 km (*14 km*)
- Beekherstel, viswater 3 km (*10 km*)
- Aanleg vistrappen 2 stuks (*3 stuks*)
- Herstel vennen/meanders 1 stuks (*5 stuks*)
- Waterberging deels te combineren met natte natuurparels (afh van IGA).
- In te richten natte natuurparels 133 ha (*380 ha*)
- Herstel verdroogd natuurgebied 250 ha (*500 ha*)

Voor een deel van bovengenoemde activiteiten moeten de uitkomsten van de Integrale Gebiedsanalyse (IGA) de keuze van maatregelen onderbouwen en in welke omvang bepaalde waterdoelen gerealiseerd kunnen worden (onder andere waterberging en de gewenste waterhuishouding). De IGA wordt in december 2006 afgerond.

Vraagstelling

Kan het algemeen bestuur zich vinden in de voorgestelde projectaanpak om de totale doelrealisatie binnen het gebiedgericht ontwikkelingsproject de Bovenmark waar te maken?

Strategie

Het projectgebied ligt voor het overgrote deel in landinrichtingsverband. Het waterschap kiest daarbij voor een pro-actieve insteek. De samenwerking met de Landinrichtingscommissies wordt geïntensiveerd, waarbij daar waar mogelijk en zinvol het waterschap taken overneemt van de landinrichtingscommissies (DLG). Zo heeft het waterschap aangeboden om de verdere planuitwerking én uitvoering van enkele onderdelen van het inrichtingsplan Balleman over te nemen. Het gaat hierbij om herstel natte natuurschap ten noorden van de Galdersche Beek, beekherstel Galdersche Beek en aanleg EVZ langs de Kerselsche Beek. Vanaf 2008 kan het waterschap daarmee aan de slag.

Voor de doelrealisatie is de beschikbaarheid van grond essentieel. Om de grondmobiliteit te verhogen, wordt door de provincie –mede op aandringen van het waterschap– een grondaankoopplan opgesteld. Dit dient als pilot voor andere aankoopplannen elders in Brabant. Vanaf 2007 wordt het passieve aankoopbeleid, zoals Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) dat tot nu toe gevoerd heeft, omgezet in een actief verwervingsbeleid, met een taakstelling van 200 ha per jaar. Naast verwerving worden ook de mogelijkheden bezien van particulier natuurbeheer.

Op basis van de IGA-resultaten worden uitvoeringsmaatregelen onderbouwd. Daar waar gronden beschikbaar zijn, zal in samenwerking met betrokken partijen op korte termijn tot uitvoering worden overgegaan. In het Mastbos, maar ook in enkele delen van het Markdal liggen in dat verband kansrijke projecten.

Als gevolg van deze strategie, kunnen een aantal activiteiten eerder uitgevoerd worden. Deze aanvraag heeft betrekking op de periode t/m 2008. Voor de periode ná 2008 wordt in 2008 een nieuw uitvoeringskrediet aangevraagd.

Draagvlak in de streek en bestuurlijke betrokkenheid:

Het projectgebied ligt in het reconstructiegebied De Baronie en wordt voor een groot deel afgedekt door de volgende landinrichtingsprojecten: Ulvenhout-Galder, Weerijds en Zundert. Deze commissies hebben een belangrijke taak in de uitvoering en vormen in die zin voor het waterschap een belangrijke partner in het realiseren van de waterdoelstellingen. Deze commissies hebben van het College van Gedeputeerde Staten (GS) de opdracht gekregen om voor (delen van) het gebied uitvoeringsgerichte plannen te maken. Voor de commissies Weerijds en Ulvenhout-Galder vormt het reconstructieplan het kader.

De landinrichtingscommissie Ulvenhout-Galder heeft in het (recente) verleden diverse deelgebieden heringericht, zoals Bieberg en Markdal-I. Voor het gebied "de Balleman" (oostelijk van de A16 en ten zuiden van de Galderse meren) heeft deze commissie onlangs een inrichtingsplan opgesteld. Markdal-II is door het waterschap uitgevoerd in nauwe samenwerking met de Landinrichtingscommissie. Andere belangrijke partners zijn: de gemeenten Breda, Zundert en Alphen-Chaam, terreinbeheerders (Staatsbosbeheer (SBB), Natuurmonumenten (NM), en Brabants Landschap), Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO), Provincie en -vanwege het grensoverschrijdende karakter van het stroomgebied- onze partners aan Vlaamse zijde (overheidsinstanties en particulieren).

In onderstaande tabel zijn de rollen en taken van de belangrijkste organisaties nader uitgewerkt (in Reconstructiecommissie en in de landinrichtingscommissies is het waterschap bestuurlijk vertegenwoordigd):

organisatie	Rol/taak	Aandachtspunten
Reconstructiecommissie De Baronie	Adviseert het College van Gedeputeerde Staten (GS) over uitvoeringsprojecten	Reconstructiecommissie tijdig betrekken voor noodzakelijke afstemming.
Landinrichtingscommissie Ulvenhout-Galder (wordt een Uitvoeringsplatform Reconstructie)	Krijgt opdrachten van GS voor het maken van integrale inrichtingsplannen (krijgt een adviserende rol richting Reconstructiecommissie)	Samenwerking en afstemming van belang. In het Bestuurlijk overleg over plan "Balleman" is overeenstemming bereikt over vervolgtraject en de financiering.
Landinrichting Zundert	Verantwoordelijk voor herinrichting buitengebied (zuid-westelijk deel van de Bovenmark)	Screening op realisatie waterdoelstellingen. Overleg over aanvullende activiteiten.

Herverkavelingscommissie Weerijs	Heeft opdracht van GS voor het maken en uitvoeren van een integraal inrichtingsplan (westelijk van A16/HSL), met gebruikmaking van wettelijk herverkavelinstrumentarium	Maatregelen "Balleman" hebben invloed op omgeving Hazeldonksebeek (westelijk van A16). Bestuurlijk overleg hierover is nodig.
Provincie Noord-Brabant	Partner vanuit Bestuursakkoord. Medefinancier en Vergunningverlener	Betrekken bij het overleg met Herverkavelingscommissie Weerijs..
Gemeenten	Partner (ook financieel) en vergunningverlener	Tijdig betrekken met het oog op genoemde rol en taak (zie ook bestuurlijk overleg met provincie)
Terreinbeheerders	Veelal grondeigenaar. Draagvlak voor inrichtingsplannen.	Tijdig betrekken met het oog op genoemde rol en taak

Voor de beoogde uitvoering is veel draagvlak. Met name bij provincie, terreinbeheerders en natuur- en milieugroeperingen. Medewerking vanuit de landbouw is daarbij noodzakelijk; voor de zittende landbouwbedrijven dienen passende en acceptabele oplossingen gevonden te worden.

In de Klankbordgroep van de IGA zijn alle belangen vertegenwoordigd; daar wordt het draagvlak voor de uitvoeringsmaatregelen getoetst.

Activiteiten:

Onderstaand volgt een korte beschrijving van elk activiteit:

- inrichting beekdal Bovenmark (IP nr 6748):

Enkele trajecten zijn in het (recente) verleden heringericht. De grondmobiliteit is erg laag en daardoor is de beschikbaarheid van noodzakelijke gronden problematisch. Actieve grondverwerving moet daarin verandering brengen. Er lijken zich enkele kansrijke kavelruilen en grondaankopen voor te gaan doen, waardoor er zicht ontstaat op uitvoeringsprojecten.

- inrichting Hazeldonkse Beek/Galderse Beek (IP nr 6749):

De Hazeldonkse Beek ligt westelijk van de A16/HSL; na passage van de A16/HSL (aan de oostkant) gaat deze beek over in de Galderse beek. De Hazeldonkse Beek ligt in herinrichting Weerijs; de uitvoering (EVZ-realisatie) is voorzien ná 2010. De Galdersche Beek heeft de functie waternatuur, grenzend aan een natte natuurplek (omgeving Ganzenven). Dit beektraject ligt in projectgebied Balleman (landinrichtingsmodule van de landinrichtingscommissie Ulvenhout-Galder). Hiervoor is een "inrichtingsplan op hoofdlijnen" opgesteld door de landinrichtingscommissie, dat als advies aangeboden zal worden aan GS. Over het vervolgtraject en over de financiering van de uitvoering is in een bestuurlijk overleg tussen provincie, waterschap, gemeente Breda en gemeente Alphen-Chaam op 27 september jl. overeenstemming bereikt. Hierbij is ervan uitgegaan dat ook het Rijk substantieel bijdraagt. Eind 2006 wordt de toezegging van het Rijk verwacht. De waterdoelstellingen worden gefinancierd door Rijk, provincie en waterschap. Het waterschapsaandeel zal als gevolg van de te verwachten rijksbijdrage en de provinciale bijdrage geringer zijn dan in het IP is begroot (zie ook "**financiële gevolgen**").

Vanaf 2007 tot medio 2008 worden de noodzakelijke kavelruilen geconcretiseerd en wordt het inrichtingsplan verder integraal uitgewerkt door de landinrichtingscommissie. Het waterschap werkt de bestekken uit en is verantwoordelijk voor de uitvoering van de onderdelen beekherstel, herstel natte natuurplek en EVZ-realisatie.

- inrichting Leyloop/Goorloop (IP nr 6755):

Maakt deel uit van landinrichting Zundert en herverkaveling Weerijs. Op basis van de IGA-resultaten (afrondering in december 2006) zullen aanvullende maatregelen getroffen worden.

- Toekomstvisie Kerselsche Beek (IP nr 6756)

De visieontwikkeling vindt plaats in het kader van de IGA-studie. De Kerselsche Beek ligt in het gebied "de Balleman". De aanleg van de EVZ langs deze beek vindt plaats in het kader van plan Balleman (zie Galderse Beek).

- Mastbos/Overaa, verdrogingsbestrijding en venherstel (IP nr 166)

De landbouwgronden in het zuiden van het bos komen binnen 1 á 2 jaar pachtvrij. In overleg met SBB en op basis van de IGA zullen antiverdrogingsmaatregelen uitgewerkt worden.

Beoordeling

• Planning

IPnr	Naam activiteit	Voorbereiding Datum/termijn	Uitvoering Datum/termijn	Bijzonderheden
6748	Inrichting beekdal Bovenmark	2007	2008	Afh van grondverwerving
6749	Inrichting Haz/Galderse Beek (Balleman)	2007 (kavelruil + integrale planuitwerking)	2008	zo mogelijk wordt uitvoering naar voren gehaald
6755	Inrichting Leyloop/Goorloop (grensbeekje)	2007 aanvullende maatregelen	2008	Samenwerking met Vlaanderen
6756	Kerselsche Beek (Balleman)	Zie 6749		
166	Mastbos/Overaa	2007	2008	Samenwerking met SBB

Financiële gevolgen ja, namelijk € 3.401.000 t/m 2008

IPnr	Naam activiteit	IP-bedrag	UVK aanvraag	Motivatie evt afwijkingen
71	Algemene kosten	124.500	89.000 ¹	Betreft periode t/m 2008
6748	Inrichting beekdal Bovenmark	3.519.000	949.000 ²	Versnelde uitvoering
6749	Inrichting Hazeld. /Gald Beek	2.030.000	1.135.000 ³	Zie voetnoot 3
6755	Inrichting Leyloop/Goorloop	823.500	248.000 ⁴	Versnelde uitvoering
6756	Kerselsche Beek (Balleman)	180.000	180.000 ⁵	Geen afwijkingen
166	Mastbos/Overaa	1.600.000	800.000 ⁶	Versnelde uitvoering
	Totaal	8.342.500,=	3.401.000,= ⁷	Voor uitvoering ná 2008 wordt later krediet aangevraagd

De beoogde uitvoeringsmaatregelen hebben betrekking op realisatie en herstel natte natuurgebieden, beekherstel, waterberging en realisatie van EVZ's. Deze maatregelen zijn allemaal subsidiabel. Deels vanuit het rijk (Uitvoeringscontract 2005-2006 tussen provincie en rijk, dan wel via ILG vanaf 2007), deels omdat ze ressorteren onder de bestuursovereenkomst tussen provincie en waterschappen. Ook gemeenten dragen, weliswaar in beperkte mate, bij aan de uitvoeringsmaatregelen. Gemiddeld genomen kan uitgegaan worden van een subsidiepercentage van 40%.

Over de verdeling van de kosten zullen op activiteitsniveau afspraken gemaakt worden. Voor plan Balleman zijn inmiddels hierover bestuurlijke afspraken gemaakt (zie ook voetnoot 3).

¹ Bestaande uit communicatiekosten en kosten Projectmanager

² Op basis van voortschrijdend inzicht (verwachtingen t.a.v. actieve grondverwerving) wordt ingeschat dat (een deel van) de uitvoering eerder opgepakt kan worden, dan in IP is voorzien. Dit bedrag is incl. een deel van de IGA-kosten (€ 99.000,=), waarvoor eerder een VBK gesteld is.

³ Omvat totale projectkosten plan Balleman, excl. EVZ-realisatie langs Kerselsche Beek (zie hiervoor IP nr 6756). Met het beschikbaar stellen van totale krediet Balleman (1.135.000+180.000=€ 1.315.000) is er voldoende financiële zekerheid om het plan Balleman door te laten gaan. Naar verwachting nemen rijksoverheid en provincie een groot deel van deze kosten voor hun rekening (totaal 79%). Het waterschap wordt gevraagd een bijdrage te leveren van afgerond € 165.000,= (12%). Het gevraagde krediet is incl. een deel van de IGA-kosten (€ 40.000,=), waarvoor eerder een VBK beschikbaar gesteld is.

⁴ Betreft aanvullende maatregelen (aanvullend op landinrichting) op basis van IGA-resultaten. Het gevraagde krediet is inclusief een eerder toegekend VBK van € 48.000,=

⁵ Maakt deel uit van plan Balleman (hiermee komt totale projectkosten Balleman op € 1.315.000), dit bedrag is incl. een eerder toegekend VBK van € 12.000,=

⁶ Op basis van voortschrijdend inzicht (pachtvrije landbouwgronden) kunnen uitvoeringsmaatregelen eerder getroffen worden en is dit bedrag eerder nodig dan in IP aangegeven.

⁷ De bedragen € 8.342.500,--, € 3.401.000,-- en 1.705.000,-- uit de toetsingslijst zijn alle gebaseerd op dezelfde eenheidsprijzen.

Juridische risico's:

Voorafgaand aan de uitvoering wordt een juridische risico-analyse opgesteld. Daarmee wordt o.a. in beeld gebracht welke aanvraagtrajecten voor benodigde vergunningen en ontheffingen doorlopen moeten worden. Ook wordt daarmee duidelijk voor welke onderdelen inspraak op voorontwerpen nodig is. De richtlijnen van de inspraakverordening worden gehanteerd.

• Overige risico's:

Plan Balleman (o.a. herstel natte natuurplek, beekherstel, aanleg EVZ) is gebaseerd op een vrijwillige kavelruil. In de loop van 2007 zal blijken of er voldoende draagvlak is voor de beoogde kavelruil. Naast vernattingsmaatregelen zullen ook maatregelen uitgevoerd worden om de landbouwkundige structuur te verbeteren, zoals ontwateringsmaatregelen. Het waterschap dient de ontheffingsaanvraag in het kader van de Keur, te toetsen op het hydrologisch standstill. In dat verband is het van belang om de vernattingsmaatregelen integraal te bezien in relatie tot de ontwateringsmaatregelen.

Doelrealisatie is en blijft in belangrijke mate afhankelijk van de grondverwerving (zie ook bij Strategie).

Communicatieparagraaf

Per activiteit wordt een communicatieplan gemaakt, waarin de verschillende doelgroepen in de streek waarmee gecommuniceerd moet worden, in beeld gebracht worden. In een dergelijk plan wordt uitgewerkt wanneer en op welke wijze met deze doelgroepen gecommuniceerd zal worden. In veel gevallen zal daarbij samengewerkt worden met andere partijen. Zo wordt bij het plan Balleman nauw samengewerkt met de landinrichtingscommissie Ulvenhout-Galder en wordt ook de communicatie naar de streek gezamenlijk ingezet. De toekenning van de rijksbijdrage voor het plan Balleman, zal –in samenwerking met de landinrichtingscommissie Ulvenhout-Galder- aangegrepen worden voor PR-activiteiten.

Terugkoppeling voortgang naar AB:

Middels de managementletter wordt het algemeen bestuur periodiek op de hoogte gehouden van de voortgang (doelrealisatie, planning, financiën en bestuurlijke risico's) van de projecten. Tevens kan de website (Werk in de buurt, onderdeel projectenkaart) worden geraadpleegd om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen en realisaties.

Advies:

het AB stemt in met het beschikbaar stellen van een uitvoeringskrediet voor het gebiedsgericht ontwikkelingsproject de Bovenmark ten bedrage van € 3.401.000,=.

Hoogachtend,
Het dagelijks bestuur,
De dijkgraaf

De secretaris-directeur

J.A.M. Vos

ir. H.T.C. van Stokkom